

ABC

płatnika składek

**Dla
płatników
składek**

Informacja

**dla osób fizycznych, które rozpoczynają prowadzenie
pozarolniczej działalności gospodarczej jednoosobowo, czyli
rozliczają składki
wyłącznie na własne ubezpieczenia**

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Wstęp	2
1. Jak zgłosić siebie jako płatnika składek oraz ubezpieczonego?	3
1.1. Zgłoszenie płatnika składek	3
1.2. Zgłoszenie do ubezpieczeń	3
2. Jak rozliczać i opłacać składki?	6
2.1. Składki na ubezpieczenia społeczne	7
2.2. Składka na ubezpieczenie zdrowotne	8
2.3. Składka na Fundusz Pracy	9
2.4. Jak wyliczać składki – przykłady	9
2.5. Sposób opłacania składek	12
3. Kiedy nie trzeba składać deklaracji rozliczeniowej?	13
4. Jak korygować dokumenty ubezpieczeniowe?	14
5. Jak przekazywać dokumenty ubezpieczeniowe do ZUS?	15
6. Co zrobić w przypadku zawieszenia i wznowienia wykonywania działalności gospodarczej?	16
7. Jak zamknąć działalność gospodarczą i wyrejestrować się z ubezpieczeń?	17
8. Co jeszcze powinieneś wiedzieć?	18
9. Gdzie szukać dodatkowych informacji?	18
Słowniczek	20
Podstawa prawna	21

Zacząłeś prowadzić pozarolniczą działalność gospodarczą lub chcesz zacząć ją prowadzić? Sprawdź, jakie masz wobec nas obowiązki.

Zebrane w ulotce informacje pomogą Ci zrozumieć i wypełnić obowiązki, które wynikają z przepisów. Uzyskasz tu wskazówki, jak:

- zgłosić siebie do ubezpieczeń,
- rozliczyć i opłacić składki,
- wyrejestrować siebie z ubezpieczeń,
- zgłosić i wyrejestrować firmę.

Mamy nadzieję, że łatwo i szybko znajdziesz ważne dla siebie informacje. Ta ulotka dotyczy tylko i wyłącznie pozarolniczej działalności gospodarczej, czyli działalności innej niż działalność rolnicza.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

1. Jak zgłosić siebie jako płatnika składek oraz ubezpieczonego?

Jako osoba, która prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą, jesteś zarówno płatnikiem, jak i osobą ubezpieczoną.

Możesz podjąć działalność gospodarczą już tego samego dnia, w którym złożysz wniosek o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG).

1.1. Zgłoszenie płatnika składek

Wniosek o wpis do CEIDG (na formularzu CEIDG-1) możesz wystąpić elektro- nicznie albo listem poleconym lub złożyć osobiście w urzędzie gminy lub miasta. Złożenie wniosku o wpis do CEIDG jest równocześnie zgłoszeniem płatnika składek w ZUS.

Na podstawie danych z CEIDG sporządzimy dokumenty zgłoszeniowe płatnika składek:

- zgłoszenie płatnika składek,
 - informację o numerach rachunków bankowych płatnika składek,
 - informację o adresach, pod którymi prowadzisz działalność gospodarczą.
- Zgłoszeń dokonamy od dnia, w którym zaczęłeś prowadzić działalność gospodarczą.

Nie musisz zatem sam sporządzać dokumentów ani przekazywać ich do ZUS.

1.2. Zgłoszenie do ubezpieczeń

Jako osoba, która prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, zgłaszasz się do:

- ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych i wypadkowego – obowiązkowo, zaś chorobowego – dobrowolnie;
- ubezpieczenia zdrowotnego – obowiązkowo.

Jednak w pewnych sytuacjach w ogóle nie zgłaszasz się do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej albo zgłaszasz się do następujących ubezpieczeń:

- społecznych:
 - emerytalnego i rentowych – dobrowolnie,
 - wypadkowego – obowiązkowo (jeżeli jesteś obowiązkowo lub dobro- wolnie zgłoszony do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych).
- zdrowotnego – obowiązkowo.

Nie masz obowiązku zgłoszenia się do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w różnych sytuacjach, a szczególnie, gdy:

- ➔ masz więcej niż jeden tytuł do ubezpieczeń społecznych, np. umowę o pracę (jeżeli jesteś zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy),
- ➔ jesteś ubezpieczony w KRUS,
- ➔ masz uprawnienia do emerytury lub renty innej niż renta z tytułu niezdolności do pracy.

Od 30 kwietnia 2018 r. możesz skorzystać z ulgi na start. Wówczas zgłosisz się tylko do ubezpieczenia zdrowotnego i będziesz opłacać tylko składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Nie obejmiemy Cię obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi przez 6 miesięcy, od kiedy rozpoczniesz swoją działalność gospodarczą. Jednak musisz spełnić łącznie następujące warunki:

- ➔ rozpocząć działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podjąć ją ponownie po 60 miesiącach od jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia,
- ➔ nie prowadzić działalności dla byłego pracodawcy, na rzecz którego przed rozpoczęciem działalności (w tym lub poprzednim roku kalendarzowym) wykonywałeś czynności, które wchodziły w zakres Twojej działalności.

WAŻNE! Musisz jednak pamiętać, że brak składki na ubezpieczenia społeczne oznacza brak świadczeń (np. zasiłku chorobowego czy macierzyńskiego). Okres ulgi nie liczy się też do Twojej przyszłej emerytury. Możesz natomiast korzystać ze służby zdrowia w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ).

Możesz zrezygnować z tego uprawnienia i zgłosić się do ubezpieczeń społecznych. Zawsze jednak (niezależnie od tego, czy korzystasz z ulgi na start, czy nie) od momentu rozpoczęcia prowadzenia działalności musisz zgłosić się do ubezpieczenia zdrowotnego i opłacać składkę na to ubezpieczenie.

Szczegółowe zasady objęcia ubezpieczeniami społecznymi znajdziesz w poradniku [Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalania podstawy wymiaru składek osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących](#) (PDF, 788 KB). Jest on dostępny także w każdej placówce ZUS.

Aby zgłosić się do odpowiednich ubezpieczeń w ZUS, wypełnij jeden z formularzy:

- ➔ ZUS ZUA – jeżeli zgłaszasz się do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego lub tylko do ubezpieczeń społecznych,
- ➔ ZUS ZZA – jeżeli zgłaszasz się wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego (gdy występują okoliczności, które wyłączają obowiązek ubezpieczeń społecznych).

WAŻNE! Musisz się zgłosić do obowiązkowych ubezpieczeń w ciągu 7 dni od dnia, w którym zaczęłeś prowadzić działalność.

Możesz zgłosić do odpowiednich ubezpieczeń siebie, a także członków swojej rodziny już podczas składania wniosku o wpis w CEIDG. Na podstawie przekazanych przez Ciebie danych sporządzimy:

- ➔ Twoje zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, lub
- ➔ Twoje zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego,
- ➔ zgłoszenie członków Twojej rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego.

Zgłosimy do ubezpieczeń Ciebie i członków Twojej rodziny od dnia, w którym zaczęłeś prowadzić działalność gospodarczą.

Nie musisz zatem sam sporządzać dokumentów ani przekazywać ich do ZUS.

Jeśli członkowie Twojej rodziny spełniają warunki, które określa ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (patrz: „Podstawa prawna” na końcu broszury), to oni również muszą być zgłoszeni do ubezpieczenia zdrowotnego. Zgłoś ich na formularzu ZUS ZCNA w ciągu 7 dni od daty powstania tego obowiązku. Za członków rodziny nie płacisz składki na ubezpieczenie zdrowotne.

WAŻNE! Powinieneś wyrejestrować członka rodziny z ubezpieczenia zdrowotnego (na formularzu ZUS ZCNA), jeśli uzyska własny tytuł do tego ubezpieczenia (np. jako pracownik, zleceniobiorca, osoba prowadząca działalność gospodarczą, bezrobotny itd.).

WAŻNE! Członek rodziny dla celów ubezpieczenia zdrowotnego to:

→ dziecko:

→ własne,

→ małżonka,

→ przysposobione, wnuk albo dziecko obce, dla którego ustanowiono opiekę, albo

→ obce w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka,

do ukończenia przez nie 18 lat, a jeżeli uczy się dalej – w szkole, zakładzie kształcenia nauczycieli, uczelni lub jednostce naukowej prowadzącej studia doktoranckie – do ukończenia 26 lat, natomiast jeżeli posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub inne traktowane na równi – bez ograniczenia wieku.

→ małżonek,

→ wstępni (czyli rodzice, dziadkowie itp.), którzy pozostają z Tobą we wspólnym gospodarstwie domowym.

Dziadkowie mogą zgłaszać wnuki tylko wtedy, gdy żadne z rodziców nie jest objęte obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym ani nie jest uprawnione do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji z tytułu wykonywania pracy lub pracy na własny rachunek, ani nie jest objęte dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym.

2. Jak rozliczać i opłacać składki?

Składki rozliczaj i opłacaj za każdy miesiąc, w którym jako płatnik byłeś zgłoszony do ubezpieczeń przez przynajmniej jeden dzień. Rób to do 10 dnia następnego miesiąca za miesiąc poprzedni. Uwzględnij przy tym zasady opisane w rozdziale 3 „Kiedy nie trzeba składać deklaracji rozliczeniowej?”.

Jeśli 10 dzień miesiąca przypada w sobotę, niedzielę lub święto, to składki musisz opłacić najpóźniej następnego dnia po dniu lub dniach wolnych od pracy.

Składki rozliczaj tylko w deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA. Wypełnij m.in. blok X. DEKLARACJA DOCHODU.

W deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA w bloku I. DANE ORGANIZACYJNE w polu 1 „Termin przysyłania deklaracji i raportów” wpisz „2” (do 10 dnia miesiąca za miesiąc poprzedni).

2.1. Składki na ubezpieczenia społeczne

Wszystkie składki na ubezpieczenia społeczne opłacasz w całości sam, z własnych środków.

Składki na ubezpieczenia społeczne wynoszą:

- na ubezpieczenie emerytalne – **19,52%** podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenia rentowe – **8,00%** podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenie chorobowe – **2,45%** podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenie wypadkowe:
 - od 1 kwietnia 2018 r. – 1,67% podstawy wymiaru,
 - wysokość tej stopy musisz sprawdzić samodzielnie na stronie www.zus.pl na każdy rok składkowy, który trwa od 1 kwietnia danego roku do 31 marca roku następnego.

Podstawą wymiaru składek na Twoje ubezpieczenia emerytalne i rentowe jest zadeklarowana kwota. Nie może ona być niższa od 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, które przyjmowane jest do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na dany rok kalendarzowy. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osób, które prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą, w 2018 r., stanowi zadeklarowana kwota nie niższa, niż 2665,80 zł.

WYJĄTEK! Niektórych przedsiębiorców obowiązują preferencyjne zasady opłacania składek. Dotyczy Cię to, jeśli zacząłeś działalność gospodarczą i:

- nie prowadzisz ani w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem, w którym zacząłeś wykonywać działalność gospodarczą, nie prowadziłeś pozarolniczej działalności oraz
- nie wykonujesz działalności gospodarczej na rzecz byłego pracodawcy, na którego rzecz przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub poprzednim roku kalendarzowym wykonywałeś w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej.

W tej sytuacji podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia, w którym zacząłeś wykonywać działalność gospodarczą, stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. W 2018 r. to 630 zł (30% kwoty minimalnego wynagrodzenia w 2018 r.).

WAŻNE! Jeśli korzystasz z preferencyjnych zasad i rozpocząłeś działalność w trakcie miesiąca, 24 miesiące liczymy od następnego miesiąca. Tylko gdy zacząłeś działalność pierwszego dnia danego miesiąca, miesiąc ten wliczamy do tych 24 miesięcy.

Od pierwszego dnia 25 miesiąca musisz zmienić kod tytułu ubezpieczenia. Powinieneś wyrejestrować się na formularzu ZUS ZWUA i ponownie zgłosić do ubezpieczeń na formularzu ZUS ZUA. Musisz też złożyć deklarację rozliczeniową ZUS DRA za ten miesiąc.

Kwoty rocznego ograniczenia są dostępne na stronie www.zus.pl.

Jeśli zgłosiłeś się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, podstawę wymiaru składki na to ubezpieczenie stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Nie stosujemy rocznego ograniczenia, jednak podstawa wymiaru składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe nie może przekraczać miesięcznie 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy.

Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez zastosowania rocznego ograniczenia.

Za miesiąc, w którym:

- byłeś zgłoszony do ubezpieczeń społecznych lub ubezpieczenie trwało tylko przez część miesiąca,
- byłeś niezdolny do pracy i spełniałeś warunki do przyznania zasiłku, kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsz proporcjonalnie. Podziel ją przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i pomnóż przez liczbę dni, w które byłeś objęty ubezpieczeniem.

2.2. Składka na ubezpieczenie zdrowotne

Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9,00% podstawy jej wymiaru. Podstawę wymiaru tej składki stanowi dla Ciebie zadeklarowana kwota, nie niższa niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w IV kwartale poprzedniego roku kalendarzowego (włącznie z wypłatami z zysku). W 2018 r. kwota zadeklarowana nie może być niższa niż 3554,93 zł.

Nowa minimalna podstawa wymiaru składki, a tym samym nowa wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne, obowiązuje od 1 stycznia do 31 grudnia danego roku.

Składkę na to ubezpieczenie musisz zawsze opłacić w pełnej wysokości za cały miesiąc. Jeśli wykonywałeś działalność gospodarczą przez część miesiąca lub byłeś niezdolny do pracy (nawet jeśli pobierasz zasiłek z ubezpieczenia chorobowego lub wypadkowego), składkę na to ubezpieczenie nie zmniejsza się proporcjonalnie.

2.3. Składka na Fundusz Pracy

Jako osoba, która prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą jednoosobowo i jest zgłoszona do obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego i rentowych, musisz także opłacać za siebie składki na Fundusz Pracy. Jeśli jesteś kobietą i masz 55 lat albo jesteś mężczyzną i masz 60 lat, ten obowiązek Cię nie dotyczy.

WAŻNE! Składki na Fundusz Pracy nie musisz opłacać, gdy podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w przeliczeniu na okres miesiąca (łącznie ze wszystkich tytułów do tych ubezpieczeń, u wszystkich płatników) jest niższa od minimalnego wynagrodzenia. Zatem jeśli opłacasz składki na preferencyjnych zasadach (pierwsze 24 miesiące działalności), nie musisz opłacać tej składki, o ile prowadzenie działalności gospodarczej jest jedynym tytułem do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

Wysokość składki na Fundusz Pracy określa ustawa budżetowa. W 2018 r. składka na ten Fundusz wynosi 2,45% podstawy wymiaru. Podstawę wymiaru tej składki stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, ale bez zastosowania rocznego ograniczenia.

2.4. Jak wyliczać składki – przykłady

PRZYKŁAD 1

Pani Joanna zaczęła prowadzić działalność gospodarczą 19 maja 2018 r. Spełnia warunki do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od zadeklarowanej kwoty nie niższej niż 30% minimalnego wynagrodzenia. Zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych

i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego, a także dobrowolnie do ubezpieczenia chorobowego.

Gdy pani Joanna rozliczała składki za maj 2018 r., podała w deklaracji rozliczeniowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne, a następnie obliczyła składki za ten miesiąc.

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pani Joanny nie może być niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. W 2018 r. to 630 zł (czyli 30% z 2100 zł).

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pani Joanny nie może być niższa niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w IV kwartale roku poprzedniego (włącznie z wypłatami z zysku). Od stycznia do grudnia 2018 r. wynosi 3554,93 zł.

Wyliczenie składek za maj 2018 r.

Najniższa podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pani Joanny wyniosła 264,19 zł, co wynika z następującego wyliczenia: 630,00 zł (najniższa podstawa wymiaru składek) : 31 (liczba dni miesiąca) × × 13 (liczba dni wykonywania działalności gospodarczej) = 264,19 zł.

Składki na ubezpieczenia społeczne od tak ustalonej podstawy wymiaru wyniosły:

- ➔ na ubezpieczenie emerytalne: $264,19 \text{ zł} \times 19,52\% = 51,57 \text{ zł}$,
- ➔ na ubezpieczenia rentowe: $264,19 \text{ zł} \times 8,00\% = 21,14 \text{ zł}$,
- ➔ na ubezpieczenie chorobowe: $264,19 \text{ zł} \times 2,45\% = 6,47 \text{ zł}$,
- ➔ na ubezpieczenie wypadkowe: $264,19 \text{ zł} \times 1,67\% = 4,41 \text{ zł}$.

Najniższa podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne wyniosła 3554,93 zł. Składka na ubezpieczenie zdrowotne wyniosła: $3554,93 \text{ zł} \times 9,00\% = 319,94 \text{ zł}$.

Wyliczenie składek za czerwiec 2018 r.

Najniższa podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pani Joanny wyniosła 630,00 zł (pełny miesiąc).

Składki na ubezpieczenia społeczne od tej podstawy wyniosły:

- ➔ na ubezpieczenie emerytalne: $630,00 \text{ zł} \times 19,52\% = 122,98 \text{ zł}$,
- ➔ na ubezpieczenia rentowe: $630,00 \text{ zł} \times 8,00\% = 50,40 \text{ zł}$,
- ➔ na ubezpieczenie chorobowe: $630,00 \text{ zł} \times 2,45\% = 15,44 \text{ zł}$,
- ➔ na ubezpieczenie wypadkowe: $630,00 \text{ zł} \times 1,67\% = 10,52 \text{ zł}$.

Najniższa podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne wyniosła 3554,93 zł. Składka na ubezpieczenie zdrowotne wyniosła $3554,93 \text{ zł} \times 9,00\% = 319,94 \text{ zł}$.

PRZYKŁAD 2

Pan Arkadiusz rozpoczął prowadzenie działalności 19 maja 2018 r. Nie spełnia warunków do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne na preferencyjnych zasadach. Zgłosił się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego, a także dobrowolnie do ubezpieczenia chorobowego. Będzie opłacał składki na ubezpieczenia społeczne od zadeklarowanej kwoty nie niższej niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

Gdy pan Arkadiusz rozliczał składki za maj 2018 r., podał w deklaracji rozliczeniowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne, a następnie obliczył składki za ten miesiąc.

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pana Arkadiusza nie może być niższa niż 60% kwoty prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (w 2018 r. jest to kwota 2665,80 zł) i powinna być pomniejszona proporcjonalnie do okresu objęcia ubezpieczeniami w danym miesiącu.

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pana Arkadiusza nie może być niższa niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w IV kwartale roku poprzedniego (włącznie z wypłatami z zysku). Od stycznia do grudnia 2018 r. wynosi 3554,93 zł.

Wyliczenie składek za maj 2018 r.

Najniższa podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wyniosła 1117,92 zł, co wynika z następującego wyliczenia: 2665,80 zł (najniższa podstawa wymiaru składek) : 31 (liczba dni miesiąca) × 13 (liczba dni wykonywania działalności gospodarczej) = 1117,92 zł.

Składki na ubezpieczenia społeczne od tak ustalonej podstawy wymiaru wyniosły:

- ➔ na ubezpieczenie emerytalne: $1117,92 \text{ zł} \times 19,52\% = 218,22 \text{ zł}$,
- ➔ na ubezpieczenia rentowe: $1117,92 \text{ zł} \times 8,00\% = 89,43 \text{ zł}$,
- ➔ na ubezpieczenie chorobowe: $1117,92 \text{ zł} \times 2,45\% = 27,39 \text{ zł}$,
- ➔ na ubezpieczenie wypadkowe: $1117,92 \text{ zł} \times 1,67\% = 18,67 \text{ zł}$.

Składka na Fundusz Pracy wynosi: $1117,92 \text{ zł} \times 2,45\% = 27,39 \text{ zł}$.

Najniższa podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne wynosi: 3554,93 zł. Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi zatem: $3554,93 \text{ zł} \times 9,00\% = 319,94 \text{ zł}$.

Wyliczenie składek za czerwiec 2018 r.

Najniższa podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wynosi 2665,80 zł.

Składki na ubezpieczenia społeczne od tej podstawy wymiaru wynoszą:

- ➔ na ubezpieczenie emerytalne: $2665,80 \text{ zł} \times 19,52\% = 520,36 \text{ zł}$,
- ➔ na ubezpieczenia rentowe: $2665,80 \text{ zł} \times 8,00\% = 213,26 \text{ zł}$,
- ➔ na ubezpieczenie chorobowe: $2665,80 \text{ zł} \times 2,45\% = 65,31 \text{ zł}$,
- ➔ na ubezpieczenie wypadkowe: $2665,80 \text{ zł} \times 1,67\% = 44,52 \text{ zł}$.

Składka na Fundusz Pracy wynosi: $2665,80 \text{ zł} \times 2,45\% = 65,31 \text{ zł}$.

Najniższa podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne wynosi: 3554,93 zł. Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi: $3554,93 \text{ zł} \times 9,00\% = 319,94 \text{ zł}$.

2.5. Sposób opłacania składek

Wszystkie składki opłacasz jednym przelewem na swój numer rachunku składowego (NRS). Informację o NRS otrzymasz od nas pocztą, niezwłocznie po założeniu konta płatnika składek. Możesz także sprawdzić NRS w wyszukiwarce, która jest dostępna na stronie www.eskladka.pl, lub zadzwonić w tej sprawie do Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS (nr tel. 22 560 16 00), bądź zgłosić się do naszej placówki. Na przelewie podajesz łączną kwotę składek na:

- ➔ ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe),
- ➔ ubezpieczenie zdrowotne,
- ➔ Fundusz Pracy,
- ➔ Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
- ➔ Fundusz Emerytur Pomostowych.

NRS, który od nas otrzymasz, będzie zawierał numer ZUS – **60000002026**, a także Twój indywidualny, unikalny numer (np. Twój NIP lub – jeśli konto zostało założone bez tego numeru – unikalny numer przypisany do Twojego konta w naszym systemie – ostatnie 10 cyfr). Na podstawie tego numeru będziemy zapisywali i rozliczali wpłaty na Twoim koncie.

Składki musisz opłacać w formie bezgotówkowej, poprzez obciążenie Twojego (jako płatnika składek) rachunku bankowego. Jeśli jesteś mikroprzedsiębiorcą¹, możesz opłacać te należności również za pomocą przekazu pocztowego.

¹ W rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r. poz. 646).

W obrocie bezgotówkowym za termin płatności uznaje się dzień obciążenia rachunku bankowego płatnika składek, a nie datę polecenia przelewu.

3. Kiedy nie trzeba składać deklaracji rozliczeniowej?

Nie musisz składać deklaracji rozliczeniowej (ZUS DRA) za kolejne miesiące, jeśli nie zmieniły się dane wykazane w deklaracji, którą złożyłeś jako ostatnią.

Jeśli te dane się zmieniły, ale wynika to tylko ze zmiany wysokości minimalnego albo przeciętnego wynagrodzenia (czyli zmieniła się minimalna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne lub minimalna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia zdrowotne, która Cię obowiązuje), to też jesteś zwolniony ze składania deklaracji rozliczeniowej. Musisz natomiast opłacać składki za kolejne miesiące w odpowiedniej wysokości.

WAŻNE! Gdy zawiesiłeś lub wykreśliłeś działalność gospodarczą w trakcie miesiąca (i przez to ustał obowiązek ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego), to musisz złożyć deklarację za ten miesiąc.

Gdy wykreśliłeś lub zawiesiłeś działalność od pierwszego dnia miesiąca, jesteś zwolniony ze składania ZUS DRA. Sporządzimy za Ciebie dokumenty rozliczeniowe za ostatni miesiąc prowadzonej działalności.

Gdy wznowiłeś działalność gospodarczą:

- od 1 dnia danego miesiąca, musisz złożyć za ten miesiąc deklarację rozliczeniową ZUS DRA,
- w trakcie miesiąca, musisz złożyć deklarację rozliczeniową ZUS DRA:
 - za ten miesiąc z pomniejszonymi proporcjonalnie składkami na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz pełną kwotą składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz
 - kolejną deklarację za następny pełny miesiąc prowadzenia działalności.

Dopiero na podstawie tak złożonych dokumentów będziemy mogli sporządzać za Ciebie dokumenty rozliczeniowe za następne miesiące.

4. Jak korygować dokumenty ubezpieczeniowe?

Jeśli zmieniły się dane, które wykazywałeś w dotychczas składanych do nas dokumentach ubezpieczeniowych, lub stwierdzisz, że zawierały one błędy, albo my wykryjemy w nich nieprawidłowość, musisz przekazać do nas odpowiednie zgłoszenie zmiany lub korekty danych.

Upewnij się, który formularz powinieneś dostarczyć w danym przypadku i jak go poprawnie wypełnić. Do zmiany lub korekty danych identyfikacyjnych służą inne formularze niż do zmiany lub korekty pozostałych danych (np. ewidencyjnych lub adresowych), a jeszcze inne – do korekty rozliczeń składek. Ponadto formularze i zasady różnią się w zależności od tego, czy zgłaszasz zmianę lub korektę danych płatnika składek, czy osoby ubezpieczonej.

Poniżej podajemy ogólne zasady zgłaszania zmiany lub korekty danych:

- ➔ Zmianę lub korektę danych, które dotyczą Ciebie jako osoby ubezpieczonej, zgłoś w ciągu 7 dni, od kiedy się one zmieniły albo zauważyłeś błąd, albo otrzymałeś od nas zawiadomienia o stwierdzeniu nieprawidłowości.
- ➔ Kiedy musisz zmienić lub skorygować swoje dane identyfikacyjne jako osoby ubezpieczonej, złóż poprawnie wypełniony formularz ZUS ZIUA (zgłoszenie zmiany danych identyfikacyjnych osoby ubezpieczonej).
- ➔ Kiedy musisz zmienić lub skorygować pozostałe swoje dane jako osoby ubezpieczonej, złóż formularz ZUS ZUA lub ZUS ZZA.
- ➔ Kiedy musisz zmienić lub skorygować kod tytułu ubezpieczenia, rodzaje ubezpieczenia lub datę zgłoszenia do ubezpieczeń, wyrejestruj siebie na formularzu ZUS ZWUA, a następnie ponownie zgłoś do ubezpieczeń – odpowiednio na formularzu ZUS ZUA lub ZUS ZZA.
- ➔ Zmianę lub korektę Twoich danych wykazanych w zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych oraz w zgłoszeniu członków Twojej rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego możesz zgłosić również w CEIDG. Na podstawie przekazanych przez Ciebie danych sporządzimy odpowiednie dokumenty ubezpieczeniowe. Jedynie gdy zmiana lub korekta dotyczy kodu tytułu ubezpieczenia, rodzajów ubezpieczenia lub daty zgłoszenia do ubezpieczeń, musisz wyrejestrować siebie lub członka rodziny i ponownie zgłosić do ubezpieczeń.

- ➔ Kiedy musisz skorygować deklarację rozliczeniową za dany miesiąc, przekaz za ten miesiąc nową deklarację. W bloku I, w dwóch pierwszych kratkach pola „Identyfikator...” wpisz, która to deklaracja za dany miesiąc (np. 02, 03).
- ➔ Gdy musisz zmienić lub skorygować dane członka swojej rodziny, wyrejestruj go i ponownie zgłoś do ubezpieczenia z aktualnymi (poprawnymi) danymi – na formularzu ZUS ZCNA.
- ➔ Twoje dane jako płatnika składek, które podlegają wpisowi do CEIDG, zmieniamy na podstawie danych z wniosku o zmianę wpisu (formularz CEIDG-1 składany jako wniosek o zmianę wpisu). Jeśli te dane się zmieniają, będziesz musiał zmienić zgłoszenie do ubezpieczeń, o ile zmieniane dane występują także w zgłoszeniu ZUS ZUA lub ZUS ZZA. Zgłoszenie ZUS ZUA lub ZUS ZZA możesz zmienić zarówno w ZUS, jak również w CEIDG (poza zmianą tytułu ubezpieczenia, rodzajów ubezpieczeń oraz terminów ich powstania, które nadal zgłaszasz do nas).
- ➔ Gdy musisz zmienić lub skorygować dane o Twoim numerze rachunku bankowego jako płatnika składek czy też adresy, pod którymi prowadzisz działalność, zgłoś to w CEIDG. Na tej podstawie zmienimy lub skorygujemy Twoje dane w naszym systemie.

5. Jak przekazywać dokumenty ubezpieczeniowe do ZUS?

Dokumenty ubezpieczeniowe – oprócz dokumentów zgłoszeniowych płatnika składek oraz dokumentów związanych z zawieszaniem i wznawianiem wykonywania działalności – możesz przekazywać do nas:

- ➔ elektronicznie – za pośrednictwem aplikacji ePłatnik na Platformie Usług Elektronicznych ZUS bądź programu Płatnik lub innego oprogramowania, które spełnia nasze wymogi techniczne, albo
- ➔ w formie papierowej.

Dokumenty w formie papierowej możesz złożyć bezpośrednio w naszej placówce lub w urzędzie skarbowym, który prowadzi centrum obsługi, lub przesać je pocztą. Dokumenty te mogą mieć formę pisemną według ustalonego wzoru lub formę wydruku z oprogramowania, które spełnia nasze wymagania, albo wydruku z naszej strony internetowej.

WAŻNE! Aplikacja ePłatnik (internetowy odpowiednik programu Płatnik) jest powiązana z profilem płatnika na PUE. Mogą jej używać przedsiębiorcy, którzy rozliczają składki za maksymalnie stu ubezpieczonych. Dzięki ePłatnikowi możesz m.in. zgłosić osoby do ubezpieczeń, rozliczyć składki, wypełnić i przekazać dokumenty ubezpieczeniowe. Aplikacja pozwoli Ci na podpisywanie dokumentów nie tylko kwalifikowanym podpisem elektronicznym, ale również bezpłatnym profilem zaufanym ePUAP.

Natomiast przekazywanie nam dokumentów za pomocą programu Płatnik wymaga kwalifikowanego podpisu elektronicznego.

6. Co zrobić w przypadku zawieszenia i wznowienia wykonywania działalności gospodarczej?

Jeśli nie zatrudniasz pracowników, możesz zawiesić działalność gospodarczą na okres, który obejmuje co najmniej 30 dni². Natomiast jeśli prowadzisz działalność gospodarczą przez co najmniej 6 miesięcy i nie zatrudniasz pracowników, to możesz zawiesić ją na maksymalnie 3 lata, gdy będziesz w tym czasie sprawować osobistą opiekę nad dzieckiem. Zawieszenie to nie może jednak trwać dłużej niż do końca roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 6 lat. W przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia – potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności – wymaga Twojej osobistej opieki, możesz zawiesić działalność na maksymalnie 6 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 18 lat. Z tego prawa możesz skorzystać jednorazowo w całości lub podzielić ten okres na nie więcej niż pięć części.

Zawieszenie działalności gospodarczej następuje na Twój – jako przedsiębiorcy – wniosek.

Gdy zawiesiłeś działalność gospodarczą, możesz zgłosić się do dobrowolnych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych na zasadach, które obowiązują osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Nie możesz jednak zgłosić się do ubezpieczenia chorobowego ani wypadkowego. Możesz natomiast przystąpić do dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego. Aby

² W lutym zawieszenie może trwać 28 lub 29 dni.

to zrobić, musisz zawrzeć umowę o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym z Narodowym Funduszem Zdrowia i opłacać za siebie składki na to ubezpieczenie.

Jeśli zamierzasz zawiesić działalność gospodarczą lub ją wznowić, musisz zgłosić to do CEIDG na formularzu CEIDG-1.

Na podstawie informacji otrzymanych z CEIDG sporządzimy za Ciebie dokumenty ubezpieczeniowe.

Gdy zawieszysz działalność:

- ➔ wyrejestrujemy Cię jako płatnika składek,
 - ➔ wyrejestrujemy Cię z ubezpieczeń,
 - ➔ wyrejestrujemy z ubezpieczenia zdrowotnego członków Twojej rodziny.
- Gdy wznowisz działalność:

- ➔ zgłosimy Cię jako płatnika składek,
- ➔ dodamy informację o Twoich rachunkach bankowych jako płatnika składek (jeśli wypełnisz te dane we wniosku o wznowienie),
- ➔ dodamy informację o adresach, pod którymi prowadzisz działalność gospodarczą (jeśli wypełnisz te dane we wniosku o wznowienie),
- ➔ zgłosimy Cię do ubezpieczeń – zgodnie z ostatnim zgłoszeniem przed zawieszeniem działalności,
- ➔ zgłosimy członków Twojej rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego (jeśli przekazałeś ich dane przy wypełnianiu wniosku CEIDG-1).

WAŻNE! Jeśli w okresie zawieszenia działalności zmienił się kod tytułu ubezpieczenia albo schemat podlegania ubezpieczeniom, to musisz sam zgłosić się do ubezpieczeń (odpowiednio dokument ZUS ZUA lub ZUS ZZA).

7. Jak zamknąć działalność gospodarczą i wyrejestrować się z ubezpieczeń?

W ciągu 7 dni od dnia, w którym trwale zaprzestałeś wykonywać działalność, musisz przekazać do CEIDG wniosek o wykreślenie wpisu.

Na podstawie danych z wniosku CEIDG-1 wyrejestrujemy Cię jako płatnika składek.

Musisz wyrejestrować siebie jako osobę ubezpieczoną – na formularzu ZUS ZWUA – oraz członków Twojej rodziny – na formularzu ZUS ZCNA.

Za pośrednictwem wniosku o wpis w CEIDG (informacji o zaprzestaniu prowadzenia działalności) możesz wyrejestrować z ubezpieczeń zarówno siebie, jak i zgłoszonych członków Twojej rodziny.

8. Co jeszcze powinieneś wiedzieć?

Program Płatnik możesz pobrać z naszej strony www.zus.pl lub ze strony www.platnik.info.pl.

We wszystkich dokumentach ubezpieczeniowych w polach, które dotyczą danych identyfikacyjnych płatnika składek, podawaj takie same dane, jakie podałeś we wniosku CEIDG-1.

WAŻNE! W deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA w bloku II. DANE IDENTYFIKACYJNE PŁATNIKA SKŁADEK podaj dodatkowo identyfikator PESEL, a jeśli Ci go nie nadano – serię i numer paszportu.

WAŻNE! Gdy jesteś objęty ubezpieczeniami społecznymi, masz prawo do rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS. Wniosek oraz ważne informacje, które dotyczą takiej rehabilitacji, znajdziesz na stronie www.zus.pl/rehabilitacja.

Wniosek o rehabilitację może wystawić lekarz prowadzący leczenie.

9. Gdzie szukać dodatkowych informacji?

Szczegółowe informacje o ubezpieczeniach społecznych możesz uzyskać:

- ➔ w każdej naszej placówce (wykaz znajdziesz na stronie www.zus.pl),
- ➔ na stronie internetowej www.zus.pl oraz na Platformie Usług Elektronicznych ZUS (PUE ZUS),
- ➔ na kanale „Elektroniczny ZUS” w serwisie filmowym YouTube,
- ➔ telefonicznie w Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS pod numerem 22 560 16 00 dla telefonów stacjonarnych i komórkowych³, od

³ Opłata za połączenia jest zgodna z taryfą Twojego operatora.

poniedziałku do piątku w godzinach 7.00–18.00 (część usług dostępna jest przez całą dobę za pośrednictwem automatycznego telefonicznego systemu informacyjnego),

- przez komunikator Skype na stronie www.zus.pl lub pod [zus_centrum_obsługi_tel](mailto:cot@zus.pl),
- przez czat na stronie www.zus.pl,
- przez e-maila cot@zus.pl.

Na Platformie Usług Elektronicznych uzyskasz informacje o danych zapisanych na Twoim indywidualnym koncie. Możesz też załatwić tam większość spraw związanych z ubezpieczeniami społecznymi bez wychodzenia z domu. Poradnik [PUE krok po kroku. Rejestracja, logowanie i ustawienia profilu](#) (PDF, 11 433 KB) jest dostępny także na naszej stronie.

Na www.zus.pl znajdują się m.in. najnowsze wyjaśnienia komórek merytorycznych ZUS oraz aktualne wysokości składek i świadczeń. Zamieściliśmy tam również poradniki i ulotki dla płatników składek, w tym:

- [Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalania podstawy wymiaru składek](#) (PDF, 1235 KB),
- [Zasady opłacania składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Emerytur Pomostowych](#) (PDF, 906 KB),
- [Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalania podstawy wymiaru składek osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących](#) (PDF, 788 KB),
- [Ustalanie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe](#) (PDF, 1321 KB),
- [Ogólne zasady wypełniania i korygowania dokumentów ubezpieczeniowych](#) (PDF, 10 612 KB),
- [Krok po kroku. Jak wypełnić dokument płatniczy, żeby opłacić należności z tytułu składek pobieranych przez ZUS](#) (PDF, 400 KB),
- [Proste płatności do ZUS – e-Składka](#) (PDF, 362 KB),
- [e-ZLA elektroniczne zwolnienia lekarskie. Bądź gotowy do zmiany – ulotka dla pracodawcy](#) (PDF, 437 KB),
- [e-ZLA elektroniczne zwolnienia lekarskie. Spokojnie wracaj do zdrowia – ulotka dla pacjenta](#) (PDF, 528 KB),
- [Masz wybór – ulga na start, preferencyjne składki, działalność nieewidencjonowana](#) (PDF, 137 KB).

**OSOBA, KTÓRA PROWADZI
DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ**

osoba fizyczna, która wykonuje we własnym imieniu, w sposób ciągły, zorganizowaną działalność zarobkową

PRZEDSIĘBIORCA

osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, która nie jest osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą

OSOBA WSPÓŁPRACUJĄCA

małżonek, dziecko własne, dziecko drugiego małżonka, dziecko przysposobione, rodzic, macocha, ojczym oraz osoba przysposabiająca, jeżeli pozostaje z osobą, która prowadzi pozarolniczą działalność lub korzysta z ulgi na start, we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracuje przy prowadzeniu działalności; nie dotyczy to osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego

CZŁONEK RODZINY

dziecko własne, dziecko małżonka, dziecko przysposobione, wnuk albo dziecko obce, dla którego ustanowiono opiekę, dziecko obce w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, do czasu, aż ukończy 18 lat, a jeżeli uczy się dalej – w szkole, zakładzie kształcenia nauczycieli, uczelni lub jednostce naukowej prowadzącej studia doktoranckie – aż ukończy 26 lat, natomiast jeżeli ma orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub inne traktowane na równi – bez ograniczenia wieku, ponadto małżonek i rodzice, dziadkowie (wstępni) pozostający z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym

- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1938, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1773, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r. poz. 646),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2009 r. w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych i imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika, deklaracji rozliczeniowych i deklaracji rozliczeniowych korygujących, zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz innych dokumentów (Dz.U. z 2018 r. poz. 804),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków (Dz.U. z 2016 r. poz. 1005),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1831),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz.U. z 2004 r. nr 100, poz. 1024).

www.zus.pl

Twój przewodnik po ubezpieczeniach społecznych

Blisko milion odwiedzających każdego miesiąca

Platforma Usług Elektronicznych - sprawy ubezpieczeniowe i rozliczenia przez internet

Drugi najpopularniejszy portal publiczny w Polsce

Łatwe wyszukiwanie przydatnych informacji

Biblioteka ZUS: ulotki, poradniki, informatory

Przyjazny dla osób z niepełnosprawnością

www.zus.pl
Lekarze Formularze i wnioski Baza wiedzy

Zaloguj się
Login
Hasło
ZALOGUJ SIĘ
> Nie pamiętasz hasła?
Zaloguj się przez profil zaufany
Zaloguj się przez certyfikat kwalifikowany
Nie masz konta w PUE? Zarejestruj się

Portal Statystyczny
Kalendarium
Lekcje z ZUS

WZ WZU ZUS Dostępność dla osób niepełnosprawnych

ZUS | ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa

- Platforma Usług Elektronicznych: www.zus.pl
- Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS:
 - 22 560-16-00* dla tel. komórkowych i stacjonarnych
* koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym
 - Skype: [zus_centrum_obslugi_tel](https://www.skype.com/partners/zus_centrum_obslugi_tel)
 - e-mail: cot@zus.pl